

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
13 Februarie st. v.
25 Februarie st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 7.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Ah! până când?

Amult ce-am plâns, am inecat în lacrimi
Și inimă și dor și gând!
Și tot trăiesc și me întreb adesea:
„Ah! până când? Ah! până când?”

Nu a rămas nimic în al meu suflet,
Nimic n'a mai rămas în piept:
Adesea chiem din cimitir o umbră:
„Ah! te aștept! Ah! te aștept!”

La glasul meu e surd și mut pământul;
Trăiesc, viața blăstemând;
Ah! visuri dulci, iluzii și speranțe
V'ați dus pe rând! v'ați dus pe rând!

Carol Scrob.

Părintele Bimbirică și maica preotésa.

Nu cunosc eu pe Românașul ăla, care cel dintăiu a ținut și i-a adunat, că, ău! decă ar fi mort, i-aș țice: Dumnețeu sê-l odihnescă în corturile drepților; ier decă ar fi viu, sê-i țice:

— Bravo ție, om desghetat! fi ți-ar gura aurită!

Și apoi nu creț eu, odată cu capul, ca vre-unul din dvôstre, Români neôși, sê nu fi auțit, odată măcar, în viața dvôstre, țicătura: A tunat și i-a adunat.

Acuma sê ve spu și eu, că pe părintele Bimbirică și pe maica preotésa, soția sfinției sale, a tunat și i-a adunat.

Cele ce veți auți, sê nu care cumva sê ve ispiții a crede că le vorbesc de vre-o pică ce aș ave pe părintele Bimbirică. N'am nici în clin, nici în mâncă cu sfinția sa. Sântem departe unul de altul cale ca de șese poste. Ne-am vêtut de vr'o două sêu trei ori, imi pare, și atâta tot.

Părintele Bimbirică este, cum se țice, tãrt în cap, tãrt în picioré. La stat ca de doi coți, supțiratic pițigăiat și șuiu tocmăi ca o nevêstuică; la chip sêmênă mă-sii: nici tu firicel de musteță, nici tu pufoleț de barbă. Pe semne o fi mâncat din pomana dracului.

Și aci părintele Bimbirică se potriveșce cu țicătura:

Drag imi este neica spîn,
Că-i și tinér și bêtrân,
Când ride par că plâng.

Și așa și este. Te uți la dênsul că pielea pe fața lui a început a se posmăgi; s'a smochinii; dară de tinér, tinér, n'are pe față nici nêm de tului de pèr. Numai de pe piele îl cunoșci că e bêtrânicos.

Când ride părintele Bimbirică, — căci ride lesne, — unde intinde o gură largă de-i încrețeșce pelea pe obraji, pe nas și pe la marginile de din alară ale ochilor; și trebuie sê bagi bine de sêmă ce naiba face părintele: ride ori plânge?

La acestea adăugați niște ochi bolovănoși și d'asupra lor numai semne de sprincene, căci la dênsul sprincenele sânt ca în palmă, și pèrul din cap lung, strins la spate în chică, și ietă chipul părintelui Bimbirică.

O așa pitcôce de om, vêtându-l îmbrăcat cu anteriu și giubea lungă până în calcăie, strins la pept și cu potcap, nu șciu de ce, că te umflă risul și îți vine sê-l arêți cu degetul și sê țici că: pare că e un căne cu ôla în cap.

Părintele Bimbirică este invêtător. A invêtat cartea până la brâu, și acum invêtă și dênsul pe copilași sê cunôscă buchile; este, adecă, institutor la clasa I a unei școle primare.

Unii părinți d'ai copiilor își sperie prăsila cu părintele Bimbirică în loc de goga. Nu că părintele ar avé fiori; ferescă Dumnețeu! dară pentru că așa este invêtat românul sê zãmislescă pe goga al copiilor dintr' un om care le bate lor la ochi.

Ș'apoi părintele propovedueșce copilașilor cât se pôte de bine folôsele legii, datoriiile lor cătră părinți și cătră ei ênșiși. Sê ve ducă Dumnețeu sê-l auții numai! Copiții bagă lesne la cap invêtăturile lui; veți că părintele nu doră de florile mèrului a trecut și prin seminar. Numai sê-l vedeți d'a minune!

D'aia și copiii cari merg la școla părintelui Bimbirică, es, tem cu invêtătură, tem cu sfielă de chipurile și cinurile bisericéșci.

Părintele Bimbirică stă bine; are două venituri: partea dela biserica unde slujeșce, și lèfa dela școlă. Maica preotésa șcie una ca asta, și d'aia se vede că și d-ei i cam cere mereu la mode.

Numai un lucru nu pré e plăcut părintelui. Fîind puțintel, și putere trupescă are cam puțină; nu pôte, vedeți dvôstre, sê-și scôtă din capete când dă peste dênsul câte vr'un zabrac. Nu că ar fi tocmăi, tocmăi toba bătăilor; decă maica preotésa îl surchideșce, câte odată, ier tovarășii sei dela biserică i pòrtă pică pen-

tru că câștigă mai mult de cât ei, și nu pré vor se-l ia cu dênșii, la ȃile mari, pe la enoriași.

Dară decă părintele stăruește se se folosescă de drepturile sale, tovarășii îl fac se simță puținătatea trupului seu. Așă ceva s'a întemplat odată la o ȃi mare, când unul dintre preoți, om gâlgan, i-a scris pe obraz cele cinci degete uriașe ale lui.

Părintele Bimbirică voind se urmeze povețile evangheliei pe care o propoveduește, și unde ȃice că: „decă cineva te lovește peste un obraz, tu întorce-i și pe celalalt“, ar fi voit, vedeți dvostre, se o ia drept glumă, se o facă tăcută, se o lase în respłata domnului; dară maica preotesa l'a pus pe loc, se tragă în gură la Mitropolie împotriva unei astfel de infruntări. De gura preotesei, așă a și făcut părintele, și și-a dobândit dreptul. Ênsuși judecata consistoriului a găsit cu cale, că drept are părintele se umble cu tovarășii pe la visite, de ore-ce își face la biserică tôte datorii. Și, adevêrul vorbind, și le face ca tot preotul.

Părintele Bimbirică primește se-l cinstescă oricine va voi. Me rog, nu este popă? Odată însê, când și-a luat lefa de institutor, nu știu cum l'a mușcat șerpele de inimă, că a cinstit și dênșul cu câte o cafea pe doi din tovarășii sei învățatori.

Dară-mi te când s'a dus a casă cu patru-deci de bani lipsă din lefă? Aoieci! unde eră Dumneȃeu se mi-l vedă? P'aci, p'aci eră se-l încăibere maica preotesa.

A două ȃi s'a jeluit bietul părintele Bimbirică de pălenia ce eră se pață, și s'a jurat că nu va mai cinsti pe nimeni în viața lui.

Maica preotesa a îmblândit pe bietul părintele Bimbirică, ca pe un cătel, și de dece ori pe ȃi îl face sluj! decă nu mai mult. Acum, Dumneȃeu se me ierte, nu știe cineva ce se creȃă. Și ȃicând Dumneȃeu se me ierte, imi scuter haina și me lapȃd ca Juda de Christos, fiind că nu vou se iau pe sufletul meu și se caȃ în păcate încredințând cele ce am se ve spuii. Cum am cumpêrat'o, așă o vând.

Ori că părintele Bimbirică a fost un sêlbatec din pădure, și ce trebue se li tras maica preotesa până se-l îmblândescă! seu că mutra părintelui fiind nurlie, i alunecă ochii în altă parte, și bieta maica preotesa cât l'o fi mustruit până se-l facă a-și cunoșce stăpânul! Căci, adevêrul vorbind, când strigă odată maica preotesa la părintele Bimbirică: *te dan!* acesta întră în pământ, cum se ȃice, întocmai ca căței, când aud dela stăpânii lor vorba *sluj!*

Maica preotesa, durdulie și grăsulie, cum a lăsat'o Dumneȃeu, adesea aude șoptindu-se prin prêmă-i poroclea de *giamală*. S'ar supêra dumnia-ei foc, dară nu știe pe cine se-i cășuneze, căci astfel de cuvinte se șoptesc, nu se vorbesc, și nu se știe din care gură se li eșit. Pentru acesta se inarmează și dumne-ei cu duhul blândetei și trece cu vederea asemenea birfeli.

Mai naltă de cât părintele cu potcap cu tot, aprȃpe cu o schiopă, maica preotesa nu vrê se știe de trei ca părintele Bimbirică. D'acia și soțul ei nu se bagă, nu se amestecă în trebile ei. Ê tãntoșe maica preotesa, și pȃte am greșit decă am ȃice, că e stăpânită de niscai-va pretenții nesocolite când ea își caufă dreptul.

Sê vedeți ce i s'a întemplat odată. Eră ȃiua împărțirii premiiilor la școla de băieți. Bărbatul dumnea-ei, sfinția sa părintele Bimbirică, este ca învățator la acea școlă după cum ve spuseli. Lumea se adunase și eră glȃă. Stau ômenii înșesați ca sardelele. Maica preotesa, nu știu de ce, dară întârȃiase. Pȃte că, până se se gătescă, până se se dichisescă, timpul trecu, și când bȃgă de sêmă eră târȃiu. Ca se rêmăie se nu fie față la o ceremonie unde avea dreptul se mêrgă, eră peste pȃte. Vedeți că maica preotesa se fãleşce cu

un așă odor de bărbat procopsit ce are. Și cum se nu se fãleşcă când el este și popă și institutor!

Cu grabă pornește de acasă, și într'un suflet ajunge la locul unde eră se se împartă premiile la copii. Aci decă ajunsse, un cerc de ômeni de tȃtă mâna meingea mijlocul cortului sub care eră se se sêvêrșescă ceremonia.

Sê stea la cȃda coȃilor fără se vedă cum se resfrânge și asupra-i vrednicia institutorului, soțul seu, nici că eră de gândit. Sê pătrundă cercul de ômeni, eră greu de tot. Ce se facă?

Maica preotesa găsi mijlocul, și iecă cum ajunsse tocmai în fruntea celor poștiți la serbare.

Începu a da cȃte în drepta și în stânga, și a se strecura printre mulțime. Celor ce îndrăsnit a i se împotrivi și a nu-i deschide drum se mêrgă înainte, le ȃicea cu graiu politicoș:

— Me rog, domnilor, faceți-mi loc se trec, căci eu am dreptul se tiu la față locului, ca una ce bărbatu-meu are două ranguri.

Celor mai dârzi, le adăugă:

— Nu întelegeți, ghiorlanilor, că fără mine nu se pȃte face fîrmonia? Dați-ve la o parte, ca se trec înainte, căci eu sînt chemată, și pe mine me așteptă.

Cu chipul acesta, maica preotesa puț se trecă printre mulțime, și cum ajunsse se și începî serbarea.

Nu că maica preotesa ar fi stăpânită de patima deserțaciunii: ferescă Dumneȃeu! dară ar voi ca toți se-și cunoșcă lungul nasului. De aceea se nu împingă păcatele pe cineva care i are cunoșcinta se nu-și ia căciula din cap, când o întalnescă, și se nu-i ȃice: *sărut mâna!*

Că de odată se pomeneșce cu d-ei că i sare drept înainte și i ȃice:

— Da bine, domnule, stigletii ai în căciulă și ție-frica se nu scape, de nu ție-o ei din cap când întalnesci pe femeia părintelui? Ori ție-temă se nu-ți rêcescă condrăției?

Și decă nu-i ȃici: *sărut mâna*, cum se cuvine unei preotese, ci: *cu plecăcîune!* ori: *Bună ȃiua!* atunci dumnea-ei îndreptează vorba cătră vre-unul d'alături, și tare, ca se audă nenorocitul ce nu s'a ținut de obiceiul statornicit de când lumea și pământul:

— Vedeți dvostre, ce mojitie! În ce s'o fi sumetind dlui de nu-mi ȃice: Sărut mâna? Adecă nu-l știu eu ce calic e? Dară mie oțțeri, căpiteni, bre! tot ômeni unul și unul, ostași de cari au fost cu militarii în orașul nostru de carantină (de garnisonă voieșce d-ei se ȃică) mi-au ȃis: sărut mâna; ieră nu un talaleu de cȃi ce flueră în biserică, ca dlui!

Maica preotesa este prietenosă, nevoie mare. Când apucă pe câte cineva care se-i vedă de copii, apoi colindă tôte cunoscutele, la ori-ce timp ar fi.

Odată, — dară asta numai odată s'a întemplat, — femeia unui profesor veni ca s'o vedă. Dumnea-ei, maica preotesa, o rugă frumușel, se nu se supere, și s'o aștepte puțintel. Apoi eși pe usă.

Femeia profesorului creȃnd că ese se pregătescă ale dulceței și se o aducă, așteptă, până ce i se uri. Așteptând se se întorcă maica preotesa cu dulceța, apucă pe unul din copii și-l țină că eră se caȃ din pălimar se-și spargă capul; împacă pe altul carele dase cu piciorul într'un ghimpe, și sterse pe cel mai mic carele se întinase cu desêvêrșire. Apoi tot așteptând, începură copiii se scâncescă că le e fȃme.

Bieta femeie a profesorului căută în sus, căută în jos, ca în casă streină, spre a găsi ceva cu care se momescă fȃmea copilașilor până se vie muma lor, și vedând un dulap ce aveau ei acolo, îl deschise și

scóse din el nițică pâne și brânză ce găsi : dete poșidicului câte o bucată și i oprî din plâns.

Puteți să judecați ciuda femeii, care nu se putea duce sê-și vedă de trebile ei.

Când veni și maica preotésa, tocmai, hei! cam in de sérâ și auzi ce s'a întemplat, prinse a dice:

— Auzi, dta Leiculitã, bróșcele naibii, ce sê facã ele! Nu te supêrá, Leicã, lasã cã am eu ac de cogio-cul lor. Sê me iertã, cã am cam întãrziat nițel, avusei nițicã trebã colea la al de leica cutare, și șcîi dta, de! omul șcîe când plecã d'acasã, dar nu șcîe când are sê se întorcã. Drumul soroc nu are.

Maica preotésa nu este vr'o mãndrã d'alea de care socotîți dvóstre. Aș! i este intr'o nimicã sê puie o fustã de stambã pe d-ei, sê-și stringã nițel pêrul intr'o legã-turã, și cu picióarele góle in papuci sê strãbatã tãrgul, când are câte ceva grabnic de fãcut. Și nu arare-ori se întemplã sê o veđi cercetãndu-și vecinele in așã hal.

Dragostea cãtrã prietenele dsale este și mai in-vederatã când apucã sê-i cadã d-ei tronc! la inimã câte cineva. Nu alege timpul, ei se duce pe la dënso ori când ar fi, și întinde visita cât de mult s'ar putê. Dêcã vine tocmai cãtrã prãnd, și vede pe casnicii cam stãn-jinindu-se, le dice:

— Mi se pare, cã sînteți asupra mesei. Nu ve deranjarișiți! polțiți de ve ospetați, cã stau eu aici sin-guricã, pãnã ve veți sculã dela mészã.

Acum dvóstre cum dați cu socotêla? Póte-se una ca asta? Ba nu, đeu! mãrturisiți.

Casnicii, ori cã o poltesc la mészã cu dënșii, sêu cã se lipsesc și de mãncare, și de tot. Me rog, cum ar putê sê-și lase musafira singurã, și ei sê se ospeteze!

Maica preotésa e tinêrá și d-ei, i dã, de! inima brãnci sê se póte dupã modã. Pãrintele, vede dlui cã maica preotésa are dreptate, și d'aia se sileșce și el, biet, in tot chipul sê-i implinészã pofta inimii.

La un Pașce, pãrintele pusese in gãnd sê facã so-ției sale o roche de catifea, și umblã d'a 'n cãtelea sê gãsészã un cumas care sê placã durduliei preotese.

Pãrer de rêu ca atuncea, n'au mai simțit acești soți, in vieța lor, cã nu puturã sê-și facã voia.

Cãci nu șcîu cine s'a apucat sê le spue, cã in pri-mãvêrá nu se fac rochii de catifea, fiind cã asemenea rochii sînt pentru când timpul e rece.

Nu e vorbã, cunoscurã și dënșii cã așã cam este; și d'aia amãnãrá și ei cu fãcutul rochiei de catifea pãnã la alte vremuri mai priincióse.

Pãrintele Bimbiricã s'ar mai imprietenî și el cu ómeni, i-ar da inima și lui sê mai iészã și el la obra-ze, cum se dice; darã se teme de gróznicul: *te dau!* al cucónei preotese, când nu i-ar veni ei la socotêla cunoșcîntele ca ar face pãrintele.

Maica preotésa nu este d'alea prefãcutele. La ea nu se șcîe ce sînt istericalele, leșinurile, plãnsetele, când vrê ceva. Ea șcîe o dreptate. Când nu-i place vr'un lucru, ea il spune d'a dreptul, pe șleau, cum se dice. Când vrê cineva sê o calce pe colțul ișlicului, povestea áluiã, i sare țandãra; și apoi sê te țîi la res-punsuri cari de cari mai potrivite, cu impregiurarea, mai politicóse și mai impungetóre pentru cei ce ar vrê sê o atingã.

Iêrá când pãrintele socoteșce cu mintea lui vr'un lucru mai altfel de cum il socoteșce drãgãlașa lui ju-mêlate, infiórátorul *te dau!* face pe bietul pãrintele Bim-biricã sê cunóscã in cele din urmã, cã maica preotésa are dreptate, și socotêla ei este și a lui.

Altminteri acêsta pãreche trãieșce bine; cãci pã-rintele, de tãmã sê nu se facã vr'un scandal, — me rog, tagmã bisericészã nu este? — inchide ochii, se

face cã nu bagã de sémã când maica preotésa este in-tãritatã. Apoi ea spune ce spune, și in urmã face din gurã, dêcã nu este nimeni care sê i se impro-livészã.

Asta nu va sê dicã a tunat și i-a adunat?

Și dupã cum đisei la inceput, nu iau pe sufletul meu adevêrirea acestei povești. N'am nici in clin, nici in mãnecã cu pãrintele; l'am vedut de vr'o douê sêu trei ori, imi pare, numai așã ia in trecãt in colo, ni-mic. Ba ancã pe maica preotésa n'am vedut'o nici o-datã. Tot ce ve povestii, megiașii lor mi-au spus. Cum am cumpêrat'o așã o și vënd.

P. Ispirescu.

Oglinda vieții mele . . .

A sburat din al meu suflet linișcca și veselia.

Nu mai sînt acel sburdatic ce rideam de-al vieții val . . .

Petrecêndu-mi tinerețea ca 'ntr'o đi de carnaval,

Fãr sê șcîu ce e durerea, plãnsul, sêu melancolia.

A trecut in sbor de vulturi visele incãntãtóre,
Ce purtau a mea gãndire in palatul lor d'azur
De luminã, d'armonie cu dumneșcesc murmur,
Locuit de albe đine cu priviri schinteitóre!

In trecut erã seninul, in prezent un cãmp de jale
Prescrat peste tot locul cu flori triste de mormênt,
Ce pãlesc și se usucã de al tómnnei rece vânt,
Formãnd calea vieții mele, nêgrã, blãstematã cale!

O! și cãte gãnduri sumbre, vin in suflet sê se cernã
Capu-mi arde și se plecã peste mãnã-mi abãtut,
Ca un arbor ce se 'nclinã, când de civãf e bãtut
In cãmpia invêlitã cu vestmêntul seu de iernã!

Numai camera mea tristã, numai ea ar fi in stare
Ca sê spunã cãte lacrãmi vêrsã 'ntr'una ochii mei;
Ea e martorã tãcutã când șoptesc numele ei,
In delirul insomniei petrecut in nopti anare!

Ion N. Iancovescu.

M a c u l.

— Din Botanica popularã romãnã. —

Romãncele, ce au prunci mici, și fiind aceștia fôrte rei, plãngênd nencetat đî și nópte, întrebuintészã o mulțime de mijlóce dórã i-ar putê imbuná ca sê nu fie nevoite a le duce grija și a sta nentrerupt lângã dënșii.

Între multe alte mijlóce, pe cari le întrebuintészã ele, și mai cu sémã ca sê li dórãmã pruncii, este și *Macul*, numit altmintrelea și *Mac-de-grãdinã*, *Mac-alb*, *Mac-bun*, lat. *Papaver somniferum* L. germ. *der Mohn*, *Schlafmohn*.

Romãnca, al cãrei prunc nu mai are somn, voinđ cu ori ce preț ca acesta sê dórãmã. ferbe una sêu și mai multe *mãgului* sêu *mãciului* de *Mac* și sucul ce iese din acestea mãciului il dã apoi pruncului celui rêu de beut anume ca sê-i viie mai de grabã somnul, și pruncul bënd acest suc ameșitor indatã ațipeșce și dór-me une ori chiar și óre întregi, „dórme somnul mor-ții, uitãnd de plãns, uitãnd de tóte celea”, dupã cum se esprimã adese-ori romãncele nóstre.

Dar de multe ori pruncii nu plãng inședar, nu de giaba iși perd somnul și nu dorm cu noptile întregi, ci ei cele mai de multe ori o fac acêsta din causã cã trebuie sê-i dórã ceva in nuntru, trebuie sê aibã vre-o

durere de stomach. Prin urmare maicele lor, știindu-o acésta pré bine, și voind a le aliná durerea și ai vindecá, ieu o máciulie de Mac și-o descántá dicénd :

S'a luat o pasere de fer,
Cu clonțul de fer,
Cu aripele de fer,
Cu tóte de fer,
Pe mare,
Pe lângá mare.
Când a fost la mijloc de mare,
A găsit nóue gătejele
Și-a făcut nóue cuburele
Și s'a ouat nóue oușóre
Și-a scos nóue pușóri
Sprintenóri.
O sárăcii puii ei!
Că n'are cu ce-i nutri,
Cu ce setea-a le potolí,
N'are cu ce-i ospétá,
N'are cu ce-i adápá.
Tu pásérucá de fer,
Tu clonțul de fer,
Cu aripele de fer,
Cu tóte de fer!
Viná de grabá la N.¹
Și-i ie din cicá,
Din beșicá,
Din borodá² cea mai mare
Unde-l dóre mai tare
Și la puii tei
Duce-vei
Cá aceea li-i cina,
Aceea li-i hodina,
Aceea li-i masu,
Aceea li-i popasu.
N. sê sará
Sê resará
Ca argintul curat,
Ca aurul strecurat,
Ca Dumneđu ce l-a dat.
Descántecul dela mine,
Lécul dela Dumneđu!

Dupá ce într'acést mod a descántat Macul, amágeșce pe copilul morbos ca sê guste puțin dintr'ensul, cređénd cá prin acésta durerea de stomach îndatá i va încelá.³

Macul se 'ntrebuințézá mai departe de cátrá románcele nóstre nu numai ca sê dormá copíi și sê li înceteze durerea de stomach, ci áncá și ca léc pentru „pêr“, pentru „uimá“, precum și pentru multe alte *bube*.

Cei ce capétá „pêr“ la vr'un deget, máná séu genunchiu, culeg Mac cu rádăciná, cu beldii și cu máciulii cu tot și-l pun apoi într'o ólá ca sê fêrbá. Tot în ólá acésta pun ei și cenușá și fac un fel de leșie, și cu leșia acésta apoi, când e numai de-abiá călduță, spélá máná séu piciorul la care se aflá pêrul. Și decá pêrul se spélá mai de multe ori cu leșie de acésta,

¹ Numele copilului bolnav.

² Borodá = rânza cea mare.

³ Descántecul acesta îl am dela o románcá din Sân-Georgiu în Transilvania.

preparată din Mac și cenușá, trebuie numai decát sê se vindecé.⁴

Cei ce au *uimá*, fac lapte din séménță de Mac, o udá cu lapte de acesta, o presurá apoi cu puținá séménță tot de Mac, și așa repetíndu-se acésta în mói multe rënduri uima dá 'napoi și se vindecá.⁵

Séménță de Mac cu miere și cu pánzá de pain-gên se 'ntrebuințézá de cátrá románce ca alifie la mói multe bube, ca sê spargá și se iésá dintr'ensele reutatea afará.*

Dar Macul se 'ntrebuințézá de cátrá románcele nóstre nu numai în descánțele spre vindecarea diferitelor morburi, ci și la farmece și vráji.

Dovédá despre acésta ni póte servi urmátórea doinș de sub pótele Bihorului în Ungaria :

Pe de-o lature de sat
Merge-un páun rátezat.
Dar nu-i páun rátezat,
Ci-i bádița fármecat.
— Și cine l-o fármecat?
„— Mándrulița lui din sat,
Cu trei m a c i din trei gráđini,
Cu apă din trei fántáni.”

Cumcá Macul se 'ntrebuințézá de cátrá Románcele nóstre la vráji și farmece se póte vedé áncá și din urmátórea horá din Moldova :

„Hai Iléná la poianá
Iléná, Iléná!
Sê sápm o buruiéná
Iléná, Iléná!
B u r u i é n a M a c u l u i
Iléná, Iléná!
Ca s'o dán bárbatului,
Iléná, Iléná!
Sê tot dormá, dormá dus,
Pán' ce sórele-a li sus
Și sê dormá somnoros
Pán' ce sórele-a li jos!
Iléná, Iléná! . . .
„— Cum n'aș merge 'n poeniță,
Bádiță, bádiță!
Dar nu pot după vroință,
Bádiță, bádiță!
Cá bárbatul réu me teme,
Nici de-un pas el nu-mi dá vreme.
Mai stái, stái până s'a culcá
Și cucóșul a cántá.
Dela sinu-i c'oiu scápa.
B u r u i é n a c'om sápa
Și vom pune-o 'n locul meu
Ca sê dormá somnul greu.
Bádiță, bádiță! *

Și decá s'ar lásá numai cu atáta, sê deie Mac bárbatului ca sê dormá dus, tot ar fi eum ar mai fi. Dar mulți nu se mulțámese numai cu atáta, ci știind

⁴ Dat. Rom. din Sireliu și 'mpregiurime com. de I. Lupășcu.

⁵ Dat. Rom. din ținut. Dornei, com. de dl P. Ursul.

* Dict. de I. Lupășcu.

¹ M. Pompiliu, Poesii pop. de sub pótele Bihorului în Ungaria, publ. în Traian an. I. București 1869 p. 144.

* V. Alecsandri, Poesii pop. ale Románilor. București, 1866 p. 324.

Cap de studiu.

puterea macului, îndemna pe iubitele lor a da mac bărbaților sei ca să se mântuiască pentru totdeauna de densii. Ietă ce ni spune în privința acesta altă horă din Bucovina :

Hai Ilénă la poiană,
Ilénă, Ilénă !
Să săpăm o buruiénă,
Ilénă, Ilénă !
Rădęcina Macului
Ilénă, Ilénă !
Să o dăm bărbatului,
Ilénă, Ilénă !
Să se ducă dracului !
Ilénă, Ilénă !...⁹

Macul, după credința româncelor din Bucovina, e foarte bun și 'n contra tuturor fărmeacătoarelor, a vrăjitoarelor, a strigóicelor și a altor ómeni voitori de réu, precum și în contra spiritelor celor necurate, cari ieu mâna dela vacile mulgétóre.

Drept aceea româncele, ce voiesc ca vrăjitoarele și strigóicele să nu iee mâna dela vacile lor, încungiuură în nóptea spre Sântul-Andrieu vacile, mai ales pe cele mulgétóre cu Mac după cum merge sórele, și 'ncungiuurăndu-le presură séménță tot de Mac pe jos împregiuurul lor dicënd :

„Când vor culege vrăjitoarele etc. Macul acesta de jos, atunci se iee laptele și smântâna dela vacile mele, atunci și nici atunci!“¹⁰

Despre „flórea Macului“ cred Românii din Bucovina că șede în „pórta iadului“ și amăgeșce pe tóte sufletele, câte trec din lumea acesta în cealaltă ca să nu se ducă la raiu, ci să între în iad.

O doină populară din Bucovina ni spune în privința acesta următoarele :

Ieră flórea macului
Șede 'n pórta iadului,
Și tot creșce și 'nfloréșce
Mulle suflete-amágeșce...¹¹

În fine voiú să amintesc, că la tóte descântecele, farmecele și vrăjile se 'ntrebuințéză mai mult numai Macul-de-grădină, a cărui séménță e de dóue feluri : albă și albastră.

Macul-selbatic, numit în România și Mac-de-câmp, Mac-roș și Paparóne,¹² în Transilvania : Mac-roș și Mac-iepuresc,¹³ lat. Papaver Rhoëas L. germ. Feldoder Ackermohn, nu-l întrebuițéză la nimică.

Afara de aceste dóue specii de Mac, mai este încă o specie, a cărui séménță e negră și se numeșce de cătră Românii din Bucovina Mac-negru, Mac-reu séu Mac-nebun, lat. Papaver dubium L.

S. Fl. Marian.

⁹ Din colecțiunea mea inedită.

¹⁰ Dictat de Safta Roșca, româncă din Poieni.

¹¹ S. Fl. Marian. Poesii pop. tom. II. Doine și Hore. Cernăuți. 1875 p. 93.

¹² Dr. D. Brândza. Podromul Florei române séu enume-rațiunea plantelor până astăzi cunoscute în Moldova și Valachia. București. 1879 p. 113.

¹³ Fl. Porcius. Flora phanerogama publ. în „Transilvania“ an. XIII. Sibiu 1882. Nr. 3—4 p. 18.

F e m e i a. *

— Cugetări. —

„... într'aceste monuminte sante
Fără lauri încă, fiu meu n'o să între.
Rentórnă-te 'n luptă, pentru țeră mori !
Și-ți va fi morméntul coronat cu flori !“

Cine a rostít aceste cuvinte insullețite ? O femeie, o mamă ; mama lui Ștefan cel mare ; el eră ; din luptă veniá Domnul Moldovei, fránt de ostenele și vulnerat cerea intrare la pórta strámoșescului castel, de unde mama, mai mare decât fiul seu cel mare, prin acele cuvinte sublime i inspirá nou eroism...

N'ați auđit nimic despre acele femei, cari au dat viețá și educațiune împéraților Sever și Constantin cel mare, despre a lor iubire maternă și despre talentul de a guverná ?...

Cu litere neșterse s'a gravat în istorie esemplul Lucretiei, fiica Romei, model de castitate, care preferi mórtea decât să pórte pe fruntea sa marca desonórei !

Cine n'a auđit despre faptele eroice ale Ioanei d'Arc, în a cărei sin pâlpiu simțémintele unei națiuni întregi, care a condus óstirile spre învingere, eliberând Franca de sub jugul Angliei ?

Ietá, dómnelor și domnilor, istoria confirmă, cumcă femeia a probat talent de a guverná un popor, a dat doveđi de indreznélă, firmitate virilă, ba chiar și — eroism ; nu odată s'a avéntat pân' la acele virtuți mari, a căror posesiune, cu trufie, vré să o usurpe „stápanul rațiunii“ — bărbatul !

Ba chiar și în lumea ideilor, în știință și arte, unde el crede, cumcă este singur stápan, a strábatut imaginațiunea femeii și a isbitut de a-și creá un onóric renume. Resfoiți istoria culturai unívrsale și veți aflá destule eroine de spirit !... Cine n'a auđit despre Corina poetă greacă, și despre poemele clasice, cari le-a cântat lirica elină Safo ? Lumea întregă cunóșce ingeniósele scrieri ale lui Georges Sand și a Madamei Staël.

Dar óre pentru ce rétăcese eu prin labirintul literaturai unívrsale, pentru ce nu-mi îndrept privirea în giurul nostru imediat, cătră sublim inspiratele scrieri ale unei regine, pentru ca să ve întreb : nu cunóșceți augustul nume : *Carmen Sylva* ?

Nu cunóșceți pe ilustra literată, pe care o puse sórtea în poziția fericită, de a trái cruțată de chicanele vieții înguste, a trái departe de grigi bagatele și a puté sévérși liberă ceea ce-i șopteșce spiritul ei mare : ea este „geniul cel bun al poporului seu“, este o autóre de talent și fantasie, căci ea știe vorbi cu riul sprinten de munte, care i-a șoptit mândre povești ; ea știe ce spune susurul frunzelor din codrii selbatici ; ea ascultă și pricepe poveștile frumoșe, cari le naréză Carpații strábuni !

Regina României este una dintr'acele rare femei, care încungiuurată de aureola splendórei regale, pórta în sinul seu nobil o inimă luminată de aurora poesiei, care prodigă nalta sa compătímire pentru durerile supușilor sei, cu drépta sa regală aliná suferința și neajunsul ; apoi vederea-i ageră penetrezá venitoriul și problemele mari ale lumen morale !

Dómnelor și Domnilor !

Am citat esemple märețe, pentru ca să aprind simțémintele, din a căror flacări imi voi tórce o faclă, cu

* Prelegere publică, ținută în favorul Asociațiunii aradane, în 14 faur st. n. a. c. în sala mare a institutului teologico-pedagogic din Arad.

care permiteți-mi să se ve conduc, și să se ve lumineze calea către templul măreț al istoriei!

Din obscura animalitate pe om mintea l'a deșteptat; apărură sacra schinteie și începură a scruta neobosit pricina lucrurilor. Omul cunoscură rigidul adevăr, și bucuria i peri... atunci s'a ivit neagra tristetă, grija mistuitoare și mușcătoarea răutate, din aceste eră împletită și spada de foc a ângerului, care a alungat părechea primă din edenul încântător al naivității puerile. Decând s'a deșteptat omul din obscura letargie a neconștiinței, până în epoca culturii libere de astăzi, la poporele culte și luminate femeia s'a bucurat de stimă și venerațiune, și a fost considerată valoarea ei spirituală; dar la semănțele selbatice și fără cultură s'a privit numai ca un simplu obiect al sensualității brute, a fost umilită și tractată fără cruțare. Putem vedea și astăzi cu câtă venerațiune întimpină gințile progresului pe acel secs, care donază omenimei mamele; pe când la poporele barbare femeia este aruncată în noroiul sensualității și eschisă dela lumina învățătorei, geme în catenele grave ale unui sclavagiu trist și umilitor!

Venerațiunea de care se bucură femeia la cutare popor, se poate considera, ca un barometru infalibil al progresului său al decadenței. Nu vreau să încep istoricul meu nici cu sârta femeii Indiene, care de vie se morfometă lângă cadavrul stăpânului său: nu ve voi vorbi nici despre Chinez, pe care îl cuprinde tristetă adâncă, decât i se înmulțește familia cu un prunc de secul femeiesc, apoi în barbaria sa pretinde ca picioarele soției sale să fie strivite, pentru ca să rămână ea pururea legată de marginile înguste ale cercului casnic; în urmă nu voi să ve narez despre amara ursită a femeii Persiane, nici despre bărbatul ei, care pe calul său aprig sboră peste câmpiile deserte și fără cruțare își silește soția, d'a alergă găfâind pe lângă cal, ba mai pune și sarcină molestă pe umerii ei, pentru ca să cruțe spatele animalului său!... Pre puțină stimă, pre mult barbarism, nici nu voi dar să continuu a-l descrie mai departe, me grăbesc a lăsa pe aceste ginți semiculte, pentru că vreau să scriu despre poporul acela, a cărui fapte strălucese fără sēmēn în istoria omenimei întregi, — vreau să grăiesc despre poporul elen!...

Decă este drept aceea, cumcă fie-care popor reprezintă o idee, cu deplin adevăr putem dice atunci, cumcă poporul clasic, care a locuit odată antea Grecia a reprezentat idea — *frumosului*! Istoricul grec se pronunță în termeni entusiastici, despre faptele nobile sēvērșite prin femeia elenă; Sofocle, Homer și Euripide au creat în opurile lor vecinice ideale sublime despre femeie.

Afrodite, dīna frumsetei, s'a născut fără părinți din spumele mării, guvernază cerul și pământul prin sceptrul grației — așa vorbește mitologia elenă despre femeie; apoi privească ori-cine și admire simetria perfectă și formele plastice, eșite de sub dalta sculptorilor eleni, cari au creat bustele Junonei, Venere, Minerva ș. a.; dovadă sunt toate aceste, cumcă poporul elen posedea simț desvoltat pentru valoarea mai naltă a femeii.

Femeia elenă în casa de tumultul lumii își petrecea zilele în cercul de-aestrie, în *γυναίκεον* (locaș separat pentru femei) se ocupa în linișce de lucrurile casei, și eră venerată, numai atunci, decă posedea destulă tărie și iscusință de a educa cetățeni virtuosi pentru stat. În adevăr pentru adevăr strălucii antea Grecia, până când avea de a face fazei, cari pe fiii și pe soții lor, prezentându-le scutul eroic, i trimitea la luptă cu aceste cuvinte: *Μῆδ' ἄνδρα πύργῳ!* (adecă: reintornă-te din luptă sau biruit, cu scutul pe braț, seu a-

ducă-mi-te aședat pe acest scut, decă ai murit pentru a patriei bine!)

Până când vechea Grecia avu astfel de femei, până atunci bărbatul elen, pētruns de conștiința demnității sale dicea: *πᾶσι μὲν Ἕλλησιν βᾶσβατος!*

Nicări dōră nu s'a bucurat femeia de o stimă mai mare, decât în Elada clasică, care își inclină falnica sa frunte înaintea spiritului unei Aspasiē și pētrunsă de entusiasm ascultă cânturile clasice ale Corinnee și Safo!...

Însă rigōrea moravurilor simple și caste cu încetul s'au relaxat, se profană sanctuariul familiei, femeia elenă s'a eliberat dintre păreții locașului său, părăsi ângustul *γυναίκεον* și atunci se deslântuiră demonii luxului și a prostituțiunii... numeroșele hetere, ca Laïs, Phryne, Hyparchia ș. a. stau pe pragul, care conduce la decadența moralei și a datinelor caste, anunțiând nimicirea — familiei!

La pasul Termopyle, unde eroic luptând, cădū Leonida, regele șpartan, cu ai sei 300 de soți, pe mormântul eroilor un leu de pētră e aședat, pe a cărui pedestal este gravată inscripțiunea:

„Peregrinule! Decă mergi către Șparta, dū șore că noi aici repausăm, murind pentru a patriei bine, după cum legea a pōttit!”

Esemplu fără sēmēn al iubirii de patrie! Cine te-a sădit pe tine în inima eroilor? Nime altul, decât mama: femeia în sanctuarul familiar. Îndată-ce se destrămară legămintele sacre ale cercului familiar, de odată să ivi decadența, și Glio, musa istoriei, lacrimând ne narază, cum s'a denervat puternica Șpartă, a cărei ziduri erau numai brațele ăilor sei, cum s'a stins și a perit lăstrul glorioșei Athene. În adevăr decă citești astăzi în Herodot, Homer și Thukidid, mărirea de odinioară a Eladei, îți pare ca un mith din timpii carunți: dar ironia sorții așa vrē, ca tot ce este mare și splendid în lume să finescă tragic și miserabil!

Me depart acum de clasică țeră, unde se redică munții Pindului, pe cari locuiau odată dumnezeii păgâni: las câmpia, unde pentru laur se luptau cândva eroii Olimpici: îmi ieu remas bun dela romantica vale a Tempei și Eurota și dela tristele ziduri ale Acropolei. Ve rog să me urmați cu atențiunea și mai de parte, pentru că acum voi trece peste undele mării Ionice către „cetatea eternă” pentru ca să ve pot descrie pozițiunea femeii în statul antic roman!

Precum vechea Romă strălucia, ca o falnică matronă a lumii întregi, cărei numeroșe generațiuni s'au închinat, și multe popore pētrunse de venerațiune și tēmă aduseră înaintea ei omagele lor, așa și icōna matronei romane, ca un model demn de imitat, pururea va străluci!

Femeile romane șcieau educa din fiii lor, nu numai bărbați firmi, ci totodată și bravi cetățeni.

Venerațiunea femeilor a fost factorul de frunte al vieții statului roman: stima, ce s'a dat virtuților femeieșci a creat un ideal neimitabil al vieții familiare. Monogamia drept că nu eră enunțată prin nici o lege, dar în timpii mai buni peste tot eră recunoscută ca un us nobil și demn de caracterul bărbatesc și serios al unui cive roman; căci relațiunea între soț și soție eră un contract firm și nedeslegaver — legămintele conjugale au fost în adevăr sacre! Atriul eră acel templu familiar, unde mama sădea în inima pruncilor sei puritate morală, modestie și purtare gentilă, apoi prin cuvinte blânde tipăria în sufletul lor plâpând faptele străbunilor mari, îndemnându-i d'a călca pe urmele lor, vērșă în ei firmitatea caracterului, de care se frângeau isbiturile sorții nebune, picură în inima lor puerilă o voință neclătită, ca și zidurile Romei!... Educațiunea femeilor romane dădea nutrēmēt bogat nu numai sim-

țului adevărat femeiesc, ci ținea în vedere ageră cultura practică a facultăților intelectuale, privitoare la chie-marea lor; ele erau de caractru real, serios și pătuns de moralitate severă; erau nu numai sufletul familiei lor, educându-și pruncii sub grigirea lor imediată, ci au sêvêrșit fapte naționale, au jucat rolă chiar și în vieța de stat!

Titlul de „*matronă*” eră un epitet măreț și onorific, care cuprindea în sine și exprimă întrêga sublimitate a virtuților femeieșci, conservându-și nimbul pentru totdeuna!

Așfel de femei erau cele romane, astfel de femei au șciut educă din fiii lor semișei, pe a căror brațe de fier s'a avêntat Roma la culmea măririi, devenind domitorea lumii întregi.

Sunt convins, cumcã ați aușit despre Cornelia, mama Grachilor, care cu abnegațiune refusă chiar și ofertul de căsătorie al regelui Ptolomeu, numai ca sê potă trăi exclusiv pentru creșcerea bună a fiilor sei; ier când eră provocată de cătră cineva sê-și arete prețioșele, arêță pe fiii sei țicend: „Ietă ornamentele mele”; și în adevêr ei erau nu numai decorul mamei, ci deveniră scumpe ornamente pentru Roma, pentru falnica *matronă* a lumii întregi!

O femeie romană a salvat odată „cetatea eternă”: priviți cum se reintorce din exil și se apropie de Roma, ca inimicul patriei sale, Caiu Marțiu Coriolan, și ôstea și-o aședă pe țermurii albastrului Tiber, apoi intră în cetate, môte și perire vrê sê aducă asupra compatrioților sei, căci superbia ofensată i prefăcù inima în stâncă fără simțiri; dar ietă că inaintea celui orbit de selbaticul simț al resbunării, apare cărunta sa mamă, la al cărei sin patrician s'a nutrit cândva eroul, cu severitate blândă il întrebă: „Spune-mi, fiul meu, ești amicul sêu inimicul Romei? Uitași, că aici îți este soția, uitași că ai o mamă, pesic a cărei corp trebue sê calci, decă vrei sê birui zidurile Romei?” . . . Și ietă, că din vulturul superb se face un porumb timid, eroul vêrsă lacrimi, căci fiul zări în ochii mamei sale razele amorului matern; arma-i cade, își inclină fruntea și pătruns respunde: „Mamă! prin lacrimile-ți scumpe salvași cetatea Roma, dar ai perdut pe fiul teu!”

Nu ve mai narez despre Aurelia, care a educat pe un Cesar, nici despre Atia, care născu pe August, nu nici despre soția lui Pompeiu, căci atunci aș atribui fiicelor Romei tot, ce a sêvêrșit femeia — nobil și mare! . . .

Prin astfel de femei Roma deveni domitorea lumii întregi, însê din provinciile subjuate curentul corupțiunii înundă mereu și spre „cetatea celor șapte coline”; străbunilor mari urmă o generațiune impotentă și desecată și în urmă imperiul lumii decădù prin orgiile clasice și desfrânarea nelimitată a timpilor cesaristici!

Nu resbelele civile, nu discordii interne au ruinat puternicul stat roman, ci gangrena corupțiunii, care destrună delicatele corđi ale inimei femeieșci și o dădù pradă fiorilor morții morale!

S'a denervat forța străbună a genului uman, s'a entropit lumea veche; omenimea doriă sê se deștepte din beția păcatului, eră forțe dispusă spre pocăință — și ietă chiar atunci se ivi Salvatoriul Christos cu frumosele lui doctrine etice, cari întemeiară o relațiune nobilă și spirituală între soț și soție, redădù lumii sanctuarul familiei în o splendore mai naltă, în acest sanctuar femeia nu mai eră sclavă.

„Mamă fi apostolul meu!” țicea Salvatorul restig-nit în agonia morții, cătră maica sa, care lacrimă lângă cruce, prin cari cuvinte indică chie-marea sublimă a mamelor: ele sunt apostolii chie-mați a lui Christos, pri-

virile iubitoare ale mamei sãdesc în inima pruncului, primele rađe ale nãdejdei și ale credinței.

* * *

În Germania antică și liberă femeia eră privită ca sântă, poporul străbun și necorrupt al Germaniei primind ideile morale ale cristianismului, dădù statului și familiei o formă nouă; cunôșcem din istorie venerațiunea de care se bucură femeia la vechiul popor teutonice, acest germinisîn se impreună cu etica Salvatorului, primi unele remășițe mai nobile de ale romanismului și apoi, sub influința maurilor, cu suflet cavaleresc, produse epoca cea mai splendidă în istoria secului frumos — produse cavalerismul evului meș. Pentru femeie pornia cavalerul antic la luptă, și inspirat de cuvintele ei muriă pentru patrie, drept și onore. Lira troubadurilor cântă pentru femeie, cânturile provençale pe femeie o prêmăriau. Însê acest cult fanatic al femeii eră esagerat; isvorind din nălucirile absurde și ridicole ale fantasiei, la lumina minții trebui sê se stingă un vis; trebui sê piêră ca tot ce nu este întemeiat pe normele eterne ale rațiunii!

Cavalerismul, ca un joc efemer al fantasiei poetice, nu a fost potrivit de a staveri odată pentru totdeuna poziția socială a femeii, degeneră grabnic, și locul stimei prevenitoare il ocupă dreptul forței brute, așă dar necondiționat drept al secului bărbatesc, care începea sê isbescă cu ironie și desprețuire în simțemintele de onore ale femeii — așă s'a terminat epoca romantică a cavalerismului din evul meș!

Dar tot pe timpul acesta sê desvoltă clasa de mijloc a societății, clasa deșteptă și lucrătore a civilor, burgesimea care o sfătul pe femeie sê revină și sê rămână între modestele margini ale cercului familiar, ea ascultă, și de pe șcena splendidă a cavalerismului, se refugiază în sanctuarul domestic, ocupându-se cu creșcerea unei noue generațiuni și cu detaiurile economiei: își alese dar un cerc mai îngust, dar cu mult mai linișcit și binefăcator pentru întrêga omenime.

Unele reste de pe timpul cavalerismului se imbinară cu elemente d'ale conduitei civile, și așă se născu galanteria francesă, mai târșiu apoi, ca o reacțiune în contra tonului frances apărù sentimentalismul germân, care a pornit din curtea M. Teresie și a lui Friederic cel mare; însê atât fățărta galanterie a francesilor, cât și tonul, sentimental al Germanilor, a trebuit sê dee loc unor forme mai naturale și ușore a timpului de față, care amelioră starea socială a femeii, i ofere o educațiune cu mult mai îngrigită, decăt trecutul, nisuișce a o lărgi cercul ei de activitate și totodată stărușce a o redicã la o pozițiune liberă și autonomă, deschiđendu-i diferitele ramuri ale vieții publice!

Fênêlon spune: „Decă negligăm creșcerea femeilor, aducem periclu amenințatoriu asupra omenimei, pentru că reutatea ômenilor provine mare parte din educațiunea defectuoasă, ce au primit o dela mamele lor”.

Așă este. Căci decă educăm pe bărbat, am fericit numai pe un singur individ; pe când, decă nobilităm inima și mintea femeii, educăm totodată și cercul ei familiar, donăm creșcere bună generațiunilor venitoare; aprindem un sôre central, a căru rađe resfiră lumină și căldură binefăcătore asupra omenimei întregi!

Aceste maxime pân'acum nime nu le-a înțeles mai profund, nime nu le-a urmat mai conșciu, decăt puternica națiune engleză.

(Va urmă.)

Dr. Petru Pipoș.

O excursiune iérna.

Aveți răbdare să citiți descrierea unei excursiuni romantice?

Par c'aud surisul gurițelor frumoșe și par că văd zimbetul de indoielă, dîcîndu-mi: „Excursiune romantică iérna!”

Dar nu grăbiți a ride, frumoșe cetitóre! Ve asiguruez, că și iérna se pot face niște călătorii mai mici, cât de romantice și interesante. Ve voi povestí una, întreprinsă de mine.

Pornind din Arad, făcurăm un ocol prin comitatele Arad, Bichiș și Biharia. Calea ferată îți ofere tóte comoditățile, spre a face cât mai ușor și plăcut o astfel de călătorie. Trenul te duce repede peste văi și prin deluri. Prin iuțela lui monotonía șesurilor se preface într'o armonie plăcută, contopindu-se repede după olaltă șesurile spațioșe cu oasurile mitutele, ce ță-aduc aminte pădurile selbatice cari odinioară au acoperit aceste locuri, unde astăzi plugul restórnă niște brazde negre.

Dela Arad până la Ciaba urméză repede după olaltă, câmpii cultivate, pădurite grigite, sate și orașele, iér mai din depărtare veți niște aquile uriașe, cari cu aripile întinse îți par că voiesc a sburá spre ceriu. Însé abia începi a fi curios să veți acele paseri gigantice, când ai și ajuns în apropiere și observi că ele sînt niște mori de vînt ca a lui Don Quichotte, cari îți anunță că ai sosit la un oraș de pe câmpie care n'are apă curgătoare. Acest oraș se numește Ciaba.

Aci cobori din vagonul ce-l ocupași, pentru de a încăleca alta linie în direcțiune către comitatul Biharia.

Înainte de a plecá, ai destul timp să te orientezi sêu mai bine, să te miri. Luând cartá în mână, gândești că ai sosit în centrul Ungariei; privind însé în giur poporul adunat la gară, îți pare că te afli la granițele țării de către Moravia; par că ești în comitatele Arva și Turoț între slovacii cari pórta pe la noi tablele de sticlă pentru ferestri.

După acesta desamăgire, auzi signalul de plecare, un fluierat te face atent că trenul s'a pus în mișcare.

Peste câteva ore sosirăm la Salonta-mare, unde am dis adio trenului, ne-am pus pe trăsură și am mánat într'un otel, unde am înțeles că trăsura cu care aveam să continuăm calea, încă nu sosise.

Timpul care încă dară ne sta la dispoziție, îl întrebuițarăm spre a face o revistă peste orașul, de care confrății noștri unguri sînt atât de superbi. Și ce-am vedut demn de notat? Trotoarul vestitului oraș se compune dintr'o scândură îngustă, pe care decă se 'ntálnesc doi ênși, unul trebuie să se 'ngrópe nesmintit până peste gleste în tină.

Sosind peste nópte trăsura așteptată, deminéța plecaram: dar abia eram la mijlocul străzii principale, când deodată se cutropiră roțile până la osie, și voind să ieșim din aceste prépastie, caii încárniră și remasérăm fără rudă la trasură. Se începú dară romantici-tatea excursiunii.

Dar în tot réul este și ceva bun. Siliți a merge la un rotariu pentru tocirea ruții, acela ședea tocmai lângă casa unde se nascú renumitul poet ungar Ioan Arany. Așa dară vedurăm casuța atât de interesantă, și asta ne-a recompensat pentru puțina întărziere.

După tocirea ruții pornirăm. Dar eșind din oraș, ce se veți! Amicabila tină ce se întindea dela Salonta-mare până la Tulca, dóră de bucurie că s'a aflat cineva care să călătorească și în așa timp, cu așa plăcere ne îmbrătoșă, în cât caii abia puteau merge din pași.

Însé la un timp ne-am necăjit, și feciorul care mánă caii, a luat sbiciul în ajutor, dar o pătirăm și mai réu, căci tina începú a spumegá și ne stropiá.

În fine trecurăm în pădurea de lângă drum, unde speram a puté înaintá mai bine. Dar aci deterăm și de alte amabilități; de acuma înainte adecă mai aveam să grigim și de cap, ca nu cumva să-l pré atingă cren-gile arborilor de ambele părți.

Ajungénd la un sat, observarăm de după biserica, cumcă e románesc; dar porul unghuresc al poporului ne stérniá indoielă, până ce unii ómeni după datina română salutându-ne amicabil, ne convinsem, că ei sînt románi. Astfel de port gásirăm în comunele Tulca, Gurbiediu și Covașd.

După satul din urmă părăsirăm dramul țării și cu el șesurile Bihariei și dând în stânga, ne apropiarăm tot mai tare de luncă, apoi sosirăm la Husăseu, sat bine arangiat, în drumul țării dela Tinca către Oradea-mare. Aci am mánat la preotul. În familia amicabilă a preotului zelos, cure a știut conservá nu numai simțul de pielate, ci și de naționalitate al credincioșilor sei, petrecurăm trei zile neuitavere. Apoi plecarăm cu preotul amicabil și cu amabila sa soră mui departe către sudul Bihorului.

Pe unde am trecut, tot regiuni încântătoare ni se înfațoșă ochilor, din vale pe deal, apoi ierá în vale; e de tot plăcut a vedé riurile cari isvoresc din muntii mai îndepărtați ce forméză un semicerc pe lângă drum. Tot prin sate românești, păduri dese și stufoșe, prin orașelul frumos Bel, renumit de huta sa de sticlă și trecénd peste podul al 64-le, am sosit ierăș în comitatul Aradului, de cu sérá la Repsig, un sat cu strade regulate, situat frumos între Crișul alb și linia deun-tui de fer a văii Crișului. Înnoptându-se, am mánat la preotul din comună și fuserăm întâmpinați cu bucurie, nu numai de familia veneratului preot, care își serbá ajunul zilei onomastice, ci și de un număr frumos de óspeți.

Acú avui ocaziune să pot asistá pentru prima órá la o serbare a zilei onomastice la țerá.

Veneratul preot a știut să-ș castige prin conduita sa stima și iubirea nu numai a confrăților sei, ci și a poporului a cărui părinte sufletesc este. Poporeni se stringeau în grupe și viniau cu inime pline de bucurie să poftescá părintelui lor mulți ani. Óspeții se adunau din tóte părțile ținutului să-s petrecá o sérá animată. Dupá ce se adunára toți, se întinserá mesele pentru o cină patriarcală, la care s'au rostit multe toaste în sănătatea zelosului preot. Dupá ciná tinerimea cu multă însuflețire începú a dansá grațiosul nostru dans național Ardeléna, până'n alta și după améři, apoi uránd încă odată părintelui óspital mulți ani își luará adio.

Cu dómna neobositoare a casei în frunte au fost de prezente:

Dnele Elisa Cornea din Repsig, Emilia Gurban din Buteni, Ana Zaslo, Maria Crișan din Seleuș, Persida Mihulin din Gavoșdia, Petronella Cornea din Arad. Și trei floricele: dșórele Maria Cornea din Repsig, Catitu Vaida din Husăseu și Iulia Mihulin și o viorică Constanța Gurban.

A treia și am încălecat și noi calul nostru care mánacă foc și am sburat către Arad.

Cronică bucureșcă.

— 7/19 februarie.

(Balul funcționarilor. — Reputațiuni usurpate. — Sfârșitul unei săptămâni deschisă printr'un bal. — Noutăți literare.)

„Great attraction“ al săptămânei a fost, fără îndoială, balul de luni, 31 ianuar, care s'a dat de „Societatea funcționarilor publici“ la teatrul național. Lumini și profume, flori și fluturi, acelaș lucru ca și la toate celelalte cari se dau în această sală vastă, dar o însulețire mai mare și mai bună ordine. Publicul, foarte numeros, era alcătuit din toți bugetofagii: de la cei cari-și viră mânele până în cote în daurita ladă a Visteriei, până la cei cari abia pot s'o pipăie cu vârful degetelor. Miniștri, secretari, directori generali și parțiali, capi ori șefi (cum se obicinuesce a se dice după diferitele logofetii) de divisiu ori de secție, de biurouri ori de mese, etc. Toate treptele întinsei scări sociale care se sprigine pe bugetul țării, erau înfățișate prin propriile obraze ale titularilor (în stil de cancelărie). Președintele Societății, prințul Dimitrie Ghica, a onorat balul cu prezența sa, jucând o sumă bunicică la tomboală, la rota cea caprițiosă a norocului care da câștiguri unora, altora pagube.

La intrare, secretarii societății oferiau doamnălor câte un foarte elegant carnet de bal cu creionul daurit, prins cu o panglicuță în culorile țării. Vestibulul și escaierul erau frumos decorate cu verdeță și stânci; ier logele, pline până la cea din urmă, frumos împodobite cu multe chipuri drăgălașe. O muzică militară și orchestra teatrului, una după alta și din nălțimea galeriilor unde erau ascunse, revărsau d'asupra capetelor noastre sunetele cari poștau inimile la veselie și picioarele la joc, îndemnând pe tineri, fete și băieți, a se legașa împărechiați în vârtejul cel amețitor al valsurilor ori cel sglobiu al polcelor. Lumea era atât de interesată, în cât mulți, foarte mulți nu găsiu nici măcar un colțisor de loc pentru un mic „care de cadrul“. Pentru că cifrele au graiu mai elocent, voi spune că Societatea a încasat în seara aceea peste 15,000 franci!

La a patra lovitură a măsurătorului care ne-arătă cum se scurg césurile, atât cele de plăceri, cât și cele de suferinți, galopul da semnalul plecării.

*

Martii avurăm la teatru o noutate: „Heloise Parquet“ de Armand Durantin și Alesandru Dumas, comedie în 4 acte, afișată sub titlul scâlciat de: „Copii naturali“, în care se dice că dna Romanesca a câștigat multe aplause. Nu ve pot spune mai mult despre această seară, de ore-ce, fiind pre obosit din ajun, n'am putut fi la post.

Pentru că pomenii însă numele d-ei Romanesca, căreia i se face o apologie întrégă în quasi-studiul biografic al d-ei Ida Melisurgo Vegezzi Ruscalla, din care și „Familia“ a publicat un resumat, profit de această ocaziune pentru a ve arătă, cât e de optimist, ca să nu întrebuintez un cuvânt mai greu, articolul în chestiune. Acest lucru l'a arătat d'altmintrelea și însași una din femeiele cele mai ridicate în slava cerului de dn-a Melisurgo. În „Telegraful“ de sâmbătă, 5 17 februarie, dna Sofia Nădejde, care în adevăr e o femeie de merit, publică o scrisore prin care arătă cât sunt de neadevărâte multe din aserțiunile atât de măgulitoare la adresa dsale, din articolul d-ei Melisurgo. Acest rar exemplu de modestie merită totă lauda! Și cu cât dna Nădejde ne arătă că-i lipsesc toate pompoșele titluri academice și zadarnicele cunoștințe clasice cu cari o dăruiesce dna M., cu atât meritul dsale mai mare s'a-

rătă ochilor noștri! Iecă un lucru care ar trebui să dea mult de gândit unuia din scriitorii noștri căruia i lipsește cu desăvârșire acest dar: modestia, semnul adevăratului merit.

Viu acum la dna Romanesca. Pe lângă ploia de laude, unele meritate, cu cari o încarcă dna M., găsim că numita artistă „traduse mai multe comedii și drame franțuzești (?) și scrise diferite altele (?) cari obținută aprobarea generală (???)“ etc. Dna R. traducătoare, ba, ce e mai mult scriitoare!!! Lasă că a traduce din franțuzește nu e nici un merit astăzi la noi, unde nu găsești școlar care să nu înțelegă această limbă devenită aproape universală, dar cari sunt traducerele d-ei R.? O singură dată am citit pe afișele teatrului numele d-ei R., ca traducătoare, și asta sub „Don Juan de Marana“. Știi însă cum s'a făcut această traducere? De și asta e un secret de culise, totuși, în interesul adevărului atât de neapărat la alcătuirea unei temeinice istorii a literaturii noastre, trebuie să-l destăinuiesc. Mai toți actorii cari jucau în drama fantastică a lui Dumas tatăl, își aveau rolurile încă de pe când jucase această piesă sub direcțiunea lui Pascaly, adevăratul traducător, și adevăr: dnele Vasilescu, Sarandi, Petrașcu și dnii Iulian, P. Velescu, etc. Un singur rol principal care lipsia, al lui Monolescu, (Don Juan) și l'a tradus el însuși, ori, mai bine, alt cineva... Aceste roluri, alipite fie-care la locul lui, au reconstituit piesa, și pentru ca Pascaly să nu reclame vre'un drept de traducător, s'a pus pe afiș numele d-ei R., care p'atunci, ca și în totdéuna d'altmintrelea, era copilul restătat al direcțiunii generale a teatrului. Și ietă cum o artistă favorită devine într'o bună seară traducătoare și cum dna M. i face, într'o bună diminetă, reputațiunea nu numai de traducătoare, dar și de scriitoare cu aprobare generală.

*

A începe săptămâna printr'un bal este a o sfârși tot printr'un bal. De și fie-care și-a avut balul ei, ba unele și mai multe în aceeași seară, nu voi însemna, ca să nu deviu obositor, de cât pe cel al „Societății de ajutor reciproc al lucrătorilor tipografi din România“, care a avut loc, ori abia a avut, Sâmbătă, în sala Bosel. Cu tote că mijlocele restrinse ale tipografiilor noștri i-a împedecat de a pute da balul lor la teatrul național, ei tot au ținut ca să ofere publicului câte un mic dar spre amintirea acestei nopți de carnaval. Darul constă dintr'un mic buchet de flori și un „eventail“ cari se oferiau, bine înțeles, mădularelor secului frumos. Pe „eventail“ erau tipografiate: pe una din fețe, mai multe frumoșe desemnuri alegorice închipuind diferitele ramuri ale artei grafice; pe cealaltă, încadrată în mai multe anunțuri, ordinea dantului. Ideia era pe cât de originală, pe atât și de minunată, ceea ce a atras membrilor Societății felicitările tuturor. În sală totul era înfrumusețat cu mult gust: ghirlandele, florile, verdeța nu lipsiau. O pânză ce înlățișă pe Guttenberg săpându-și prima literă în scorța unui arbor, ocupă locul de onore d'asupra intrării. Dar lume, atâta lume, cât abia te puteai mișca! Și la aproape 5 ore de diminetă, mai tot aceeași mulțime! Asta a hotărât pe comitetul arangiător ca balul carnavalului viitor să-l dea, cu ori ce chip, în sala teatrului cel mare.

Mai înainte d'a încheia, o mențione onorabilă merită iubitul d. Ion Weiss, vechiul tipograf, președintele Societății, și tipografia Göbl care a făcut din biletele de intrare, tipărite în diferite culori și cu cea mai mare măiestrie, o netăgăduită lucrare de artă. Ce vrei? La balul Tipografiilor trebuie să'avem tipărituri frumoșe, precum la balul „Comercianților de băuturi spirtose“, am avut bune băuturi; la al „coafeorilor“ frizuri măiestrite și coifuri mărețe ca niște edificii; și al „mese-

riașilor de încălțăminte* tocuri nalte d'un lat de mână și vârfuri ascuțite ca acele, șcl.

*

Se știe că cu sfârșitul lui februarie eșim din carnaval, și cum „Marte din post nu lipsește”, cu începutul lunii viitoare înțrăm în post. Cu sosirea postului se va ivi și pe cerul publicității române „Făclia”, revistă literară care va apăre de două ori pe lună, având de scop să facă literatură adevărată și nu scriitori de contrabandă. Tot spre acest sfârșit și revista „Vocea Adevărului” a hotărât ca, dându-și o direcțiune mai sănătoasă, cu începere tot dela 1 Martie, să iese sub titlul de: „Salbă literară și Științifică”, acesta corespundând mai bine scopului ce și-a însemnat. Cum vedem, vom asista la mari lupte, decât „Literatorul” nu va părăsi șovăitoarea direcțiune ce-a luat prin admirațiunea reciprocă și tămăierile cu ori-ce preț ce scriitorii lui își adresază unii altora. ba prin paginile „Literatorului”, ba prin colonele diarului „Binele Public” unde, strecurându-se pe furis, au isbutit să se pripășescă câți-va dintr'ânșii.

„Ce-o fi, om vede!” vorba orbului.

*

Pentru că vorbii de literatură, voi încheiă prin a ve da o șire din lumea literară, vestindu-ve căsătoria poetului Vasile Rusănescu, autorul lui „Predilă”, poemă eroică în 4 cânturi, a unei frumoșe drame: „Dorin”, în 5 acte și în versuri, etc., cu gingașa d-ră Maria Popescu. Celebrarea religioasă a cununiei lor se va săvârși duminică în biserica Slatari. Urăm tinerei pă-rechi viață lungă și fericită!

A. C. Șor.

Cap de studiu.

Ilustrațiunea din nr. presinte înfățișează un studiu de cap femeiesc. Originalul a ieșit din penelul pictorului polon A. Gierymski și se află în espozițiunea din Viena.

I. P.

E e h o.

Medicul: Dar nu ț-am spus să mănci totdeuna numai bucate ușore, și ietă că te găseșc în restaurația garei mănând un beefsteak!?

Pacientul: Dar pôte să fie bucată mai ușoră, decât un beefsteak într'o restaurație dela gară!?

*

Stil negustoresc:

A: (arătând o damă pré decoltată) Cum îți place dama aceea?

B: Un deficit mare, fără acoperemânt.

*

Pe drumul de fer.

Trenul dela Pitești spre București e gata de plecare.

Domnul A. se precipită într'un vagon austriac, ocupat de șapte persoane, și un giamantan. Adresându-se cătră dl B. care stă alături de giamantan:

— Domnule, luați-ve rog acest obiect de aci.

— Să me iertați, nu-l voi lua! — răspunde domnul B.

— Pré bine, vom vedé la Leordeni!

Și domnul A. foarte blând de caracter, stă în picioare în timpul trajectului care e de vre-o două-deci de minute.

La Leordeni conductorul intervine. Refus din partea domnului B. Discuțiune. Mașina fluera. Trenul plécă.

— Bine, bine! Vom vedé în Găeșci, — mormăie dl A. care e tot în picioare.

La Găeșci, șeful stației prevenit, intervine, adresându-se cătră dl B.

— Sunteți rugat, domnule, a lua acest giamantan.

— Nu-l voi lua.

— Ve rog, să-l luați numai de cât.

— Nu!

În timpul discuțiunii, un alt călător desteptându-se de gălgăie, ia giamantanul și-l pune sub jeț dicând:

— Giamantanul e al meu.

— Ar fi trebuit să spuneți acesta mai înainte. — i dice dl A.

— Dormiam, domnule! — răspunde călătorul căscând.

Literatura și arte.

Despre teatrul Național din București cetim în „Românul” un articol subsemnat de dl N. X., prin care se constată cu durere starea intristătoare în care se găseșce prima scenă a României. Acolo, unde trebuie să se facă artă, nu se mai fac astăzi decât afaceri; cea mai mare parte din societari nu au altceva în vedere decât câștigul. În loc de a reformă gustul stricat al publicului, conducătorii teatrului național a măgulit acesta aplicare a unei părți din public. De câtva timp nu se mai jocă decât monstruosități, traduceri de ale societarilor, cari aduc traducătorului 5 la sută din beneficiul net al sării. Piese originale câte le avem și din care unele nu sânt tocmai rele, sânt escluse cu ingrigire, căci acei 5 sau 10 la sută n'ar mai întră în punga societarilor traducători. Și totuș teatrului i se dă o subvențiune cam de 100.000 lei! Articolul cere desființarea organismului de acum și propune, ca teatrul — ca și Odeonul din Paris — să se pună la dispozițiunea unui antreprenor, căruia să i se impună un caet de sarcine, în care să se esplice, că ce fel de piese se vor jucă, cum și ce fel de actori se vor angagia.

„Școla Practică”, foia lunarie a dlui V. Petri, cu numărul viitor va încheiă primul an al esistenței sale. Încurăgiat de spriginul modest, dar de ajuns al învățătorilor, redactorul deschide prenumerațiune la tomul al doile. Programa rămâne aceeaș. Lăsând altor foi tractatele teoretice, „Școla Practică” va cultivă cu predilecțiune partea metodică a instrucțiunii. Lecțiunile și materiile practice vor ocupă un loc mai estins și decât în tomul I. Prețul de prenumerațiune rămâne 3 fl. pe anul întreg, care se pôte trâmite și în rate de câte 1 fl. la adresa dlui redactor-editor în Năséd. Este de dorit, ca învățătorii noștri să spriginescă cu totă căldura acesta întreprindere!

O nouă operă română. Abia s'a represintat în teatrul național din București prima operă română: „Haiducul”, ietă că acuş se va ivi pe scenă o altă operă nouă. Autorul acesteia este dl Ed. Caudela, profesor de musică în Iași, care a mai publicat și alte compozițiuni musicale. Titlul operei noue este: „Feta Rezeșului” care s'a și pus în studiu și se va represintă încă în sezonul teatral curent.

O artistă română în străinătate. Dșora Elena Theodorini, aplaudată anul trecut și la București, acuma debutează în Spania în teatrul „Reale” din Madrid. Diuarele spaniole scriu cu entusiasm despre artista română, care a dobândit un succes complet în opera „Traviata”. Dșora Theodorini este angagiată la acel teatru.

Poesii populare. Scene din viața socială, de dl

A. G. Mavruș, a eșit de sub tipar la București, unde se vinde prin librării, exemplarul cu 1 leu.

Melodramă. În editura librăriei Samitca în Craiova a apărut: „Stéua României și morții dela Plevna“ melodramă în 3 tablouri de dl I. P. Bancov. Prețul 1 leu.

C e e n o u ?

Hymen. *Dl George Pelle*, teolog absolut al diecesei oradane, s-a încredințat de soție pe domnișora Ana Ciceronescu, fiica dlui Petru Ciceronescu paroc în Veresmort în comitatul Sătmar. — *Dl Gaeril Zăvoian*, prefectul de poliție al orașului Caransebeș. la 17 29 jan. s-a serbat cununia cu dșora Eufrosina Andreeviciu, fiica dlui protopop de acolo. — *Dl Teodor Nedelcu*, fiul fostului profesor la universitatea din Budapesta George Nedelcu, la 11/13 ianuarie s-a serbat cununia cu domnișora Teresia Grimentz în Budapesta. — *Dl Petrache Radulescu* s'a fidațat la 11 febr. st. n. în Brașov cu dșora Victoria Nicolau.

Despre românii din Istria. În diuarul italian „Arcluvio stroico per Triste, Istria e Trentino“ a apărut un articol asupra românilor din Istria, scris de un tânăr filo-român. În acel articol autorul constată tenacitatea, cu care românii istriani își păstrează limba suptă cu laptele matern. Acesta mână de oameni, dice densusul, fu în stare în timp de mulți ani să ție pept slavismului; dar lupta lor se va termina, înghițind slavismul și cea din urmă remășiță al nemului valach din Carso. Densusul face pentru acesta responsabili pe preoții românilor din Istria, căci „in satele numitului Casso, cum și în Valdarsa, se duc niște preoți, cari séu nu cunosc limba română séu i pörtă ură. Dovédă este faptul, că la Zejane preotul român se consideră ca Mesia.“ Istrianul nostru povestește, că înainte de câțiva ani avu privilegiul d'a se opri în satul Zejane; locuitorii de acolo auțindu-l vorbind acea limbă, il luară drept unul dintre ei și deveniră fôrte darnici, oferindu-i cea mai sinceră și cordială ospitalitate. Acolo el găsi niște femei fôrte mândre de originea și de limba lor. Se duse apoi să vedă biserica lor; aceea eră mică, dar curată. I aretară și altarul cel mare lipsit de ori ce preț artistic. Locuitorii diceau, că biserica au, dar preot nu. „Nostru buna limba“. Și sfârșiau: „Și n'avem preot, toți perdussi omeri suntem“.

Balul din Fabricul Timișorii, dat în sâmbéta trecută, a reușit fôrte bine. Un mare și frumos public românesc s'a adunat la acesta petrecere, în care costumurile și danțurile naționale au deșteptat plăcere generală. Mama balului, dna Iulia Lazar n. Pestean, cu soro-sa dșora Catarina Peștean din Lugos, au purtat frumoșe costume naționale. Asemene și dnele Micu din Fabric și Șepețian din Chiseteu; precum și domnișorele Octavia Stolojan din Lugos și Aurelia Jurma. Doispre-dece tineri, în frunte cu învățatorul I. Marcu din Boșca montană, esecutară „Călușerul“ și „Bătuta“.

Bal la Voiteg. Romanii din comuna Voiteg, stație pe linia Timișora-Bazias, arangiară în 30 ianuarie un bal românesc, la care se adunară românii din localitate și din giur. Petrecerea a fost fôrte animată și a durat până în zori. Venitul curat s'a dat în folosul Societății de cânt și de lectură care se va înființa acolo.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va ține adunarea sa generală ordinară la 25 februarie st. n. după miédăđi la 4 ore în localul casinei române, sub presiul dnei Maria Cosma n. Roman.

Serată musicală în Balinț. Corul plugarilor români din comuna Gruin în Banat va da mâne duminică la 25 febr. o serată de cântări, după care va urmă danț. Serata se va ține în sala ospetăriei mari din Balinț.

Bazarul costumelor naționale, arangiat la București de Societatea „Furnica“ a damelor române, sub înnaitul patronagiu al reginei, este frecventat des de cumpărători. Opt dômne din comitet, cari compun comisiunea permanentă, stâruiesc pe rând la bazar spre a vinde, a primi comande, precum și pentru a supra-veghia. Lunea se află în bazar dna E. Florescu și dna D. Butculescu, marța dna Bilcescu, joia dna I. Câmpinean și dna L. Duca, vineri dșora E. Eliade Radulescu și sâmbéta dna P. Zacharescu. Magazinul mai este inspectat de dna Elena Cornescu, presedinta comitetului, de dômnele vice-presidente Crețian și Popescu, precum și de juna și activa secretară dra Zoe Porumbescu, care ține și comptabilitatea Societății.

Conferințe literare în București. Societatea corpului didactic din București a decis să institue ținerea de conferințe publice asupra diferitelor cestțiuni de literatură, științe și pedagogie. Ele vor fi ținute în palatul universității, din februarie până în luna lui mai. Prima conferință avu loc duminică la 6/18 februarie. Cu asta ocaziune dl B. Boerescu, președintele Societății vorbi despre: „Școlă și învățatori, misiunea lor în stat și în societate“. A doua conferință se va ține de dl B. P. Hașdeu.

Teatrul ungurese din Arad, cel mai frumos și mai scump între toate teatrele ungurești dela țeră, a ars în 18 l. c. A fost norocire mare, că focal a izbucnit după miédăđi la 2 ore, și astfel nici un om n'a murit. Pagubele se urcă la 150.000 fl. Teatrul a fost asigurat.

Poșta Redacțiunii.

Ciacova. Ghicitura de „cere mistic“ nu se pôte publică. de oră-ce semne de acele nu se află în tipografie.

Versurile: O otărire, iubirea părintească, Privește, nu se pot publică. Lăsați terenul acesta pentru poeți! Din cauza acesta nu se potrivește nici anecdota.

Dlul G. M. Vom publică critica, de și nu consimțim în tôte, — precum și pânăcumă am acordat loc unor păreri cu cari nu am fost solidari; așa vom face și în viitor, căci la noi esiste libertate de opinii, și pentru articolii subsemnați respund autorii lor.

Azima umblătoare. Se va publică acuș. Trămite-ne și altele, păstrând cât se va puté mai bine originalitatea din popor.

Indreptare. În nr. trecut, pe pagina 66, în poesia dlui P. Dulfu, strofa a 6-a, șirul 4-ie, în loc de „pumnul“ sese cetescă „pumnal“.

Călindarul săptămânei.

Ziua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sôrele răsare	Sôrele apune
Duminică	13	25	Păr. Martinian.	6 45	5 42
Luni	14	26	Păr. Auxentiu.	6 43	5 44
Mărți	15	27	Ap. Onisim.	6 41	5 45
Mercuri	16	28	Mart. Pamfilii.	6 39	5 46
Joi	17	1	Mart. Teodor T.	6 37	5 48
Vineri	18	2	Leon Papa.	6 35	5 49
Sâmbetă	19	3	Ap. Archip.	6 33	5 52

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.